

Noorwegen, beter laat dan nooit

Auteur: Rob Luggens, deelnemer vliegvisreis 2024

Het is een koude winteravond, een beetje natte sneeuw en een harde wind. Zojuist heb ik mijn vrienden binnengelaten voor een avondje gezellig ouwehoeren. De kachel brandt en zoals dat heren op een zekere leeftijd betaamt, zullen wij straks een mooie rode wijn drinken. Alles staat klaar en ik trek de deur snel achter mij dicht. Weg met dat pokkenweer!

Vliegvisseren gaat nooit alleen over vissen vangen en wie de meeste aan de haak weet te krijgen. Vliegvisseren is passie voor de natuur en bovenal kameraadschap. Langdurige vriendschappen die gedragen worden door dezelfde verslaving; de kunst van het moment in het werpen van je lijn en de presentatie van je vlieg op de plek waar het moet gebeuren. In mijn geval duren die vriendschappen al twintig jaar en net als oude wijn werden ze mooier, nadat de jaren verstreken. Je kent elkaar door en door, de verhalen van de kinderen, de dagelijkse zorgen, het verdriet en de vreugde. En bovenal zijn er die vliegen, die wonderschone met veel geduld in elkaar geknutselde imitaties. Ja, van wat eigenlijk? Maar ze betoveren en we bestuderen ze kritisch, fantaseren over hoe ze zich door het water zullen bewegen en voelen ergens in onze buik de aanbeet al.

We zijn het tweede glas wijn al gepasseerd en er valt een stilte: 'Eigenlijk is het hartstikke gek. De hele wereld ben ik al overgevlogen om van alles te vangen, maar in Noorwegen ben ik nog nooit geweest. Bizar toch?' Ik realiseer me dat ineens met een kleine schok van verbazing. Noorwegen, het land dat bij uitstek bekend staat om zijn enorme visbestand. Wilde forellen, waar die domme Noren hun neus voor ophalen. Omdat het geen zalm is. Fjorden met moddervette makrelen, pollakken, zeeforel, noem het maar op, het is er! Een stewardess die zelf ook vist en die me vertelt dat makrelen niet te hachelen zijn, bah! Ik weet wel beter, hou wijselijk mijn mond en knik haar vriendelijk begrijpend toe. Ja, ja, zalm, ik weet het wel. Toch verrekte jammer dat zelfs in Noorwegen de natuur zo hard achteruit holt dat zelfs de rivieren tijdelijk gesloten worden voor de zalmvisserij.

'Nou wat let je?' Ze weten dat het geen goedkope trip zal zijn en dat het niet de gebruikelijke tocht voor vier man zal worden. 'Niets let me!... Alleen dat EJ en ik in februari al naar de Spaanse Pyreneeën gaan en dat ik daarna nog een weekje naar Trentino ga, en daarna naar Georgië, en daarna...' 'Ja, ja, Spanje, we weten het wel. Wrijf het er maar in!' Jaloers zijn ze niet, maar toch is uitzwaaien altijd lastiger dan lekker meegaan. 'Nee, niet dit jaar, volgend jaar! Dit jaar dus geen Noorwegen, volgeboekt zullen we maar zeggen.'

De gezinsvakantie naar Georgië valt uit. Er valt een gat in mijn hoofd. Twee weken geen "bigspending father" en dus ruimte voor andere dingen. Voor een nieuwe hengel, aftma 6, had ik contact gezocht met Bert. Die Sage TCX begon ik steeds meer als een bezemsteel te ervaren en met het klimmen der jaren heeft de zachtere wat meer parabolische hengel steeds meer mijn voorkeur gekregen. 'Waarom ga je niet mee naar Noorwegen, met de Fly Fishing Academy?' Uitnodigend, met die eeuwige grijns die altijd alle problemen wegwuift, kijkt hij me aan. Waar dan precies? Provincie Vestland, een eind boven Bergen.

Het spookt en rommelt in mijn hoofd en ik wil het toch even thuis overleggen. Mijn vrouw is altijd de grote achterblijver en drie forse visvakanties in één jaar, is wel heel veel van het goede. ‘Moet je doen!’, zegt ze. Als kind is ze met een cruise naar Noorwegen geweest en het heeft een diepe indruk achtergelaten. ‘Noorwegen is zo mooi!’ Ik zie haar weer wegdromen in die kindertijd, nog vol verbazing over dat vreemde verre land.

Ik aarzel wat ik allemaal mee moet nemen. Zoveel verschillende visserij. Alles, gewoon alles, neem ik mee. Mijn zachte hengels met lange leaders voor de droge vlieg, mijn ESN-hengel aftma 3, Winston 7 en 9, Hanak aftma 5 en 6. Alles van droge lijn tot zinklijn, met intermediate fast en slow ertussen in. Mijn speciale vistas staat gereed. Ik heb hem maar niet gewogen. Bert reist vooruit met de bellyboats en hij neemt mijn koffer wel mee. Alleen met een rugtasje, Amsterdam-Oslo en dan nog een binnenlandse vlucht van twee uur. Opgelucht haal ik adem. Vliegen via Schiphol is altijd zo’n gedoe. Nog even naar Geertruidenberg voor de laatste dingetjes. Op een standaardje staan enkele prachtige garnaalimitaties in de vitrine. Niet zo moeilijk om te binden lijkt me en ik neem de benodigde materialen mee naar huis. Een plastic doosje propvol vers gebonden garnalen, verdwijnt daarna nog gauw in mijn rugtas.

De reis is lang, maar gezellig. Bekende en onbekende gezichten op Schiphol. Stevig handen schudden en mopperen omdat het toch nog verrekke lastig was om binnen het voorgestelde tijdschema, dezelfde vlucht te boeken. Eindelijk, we zijn er! Nog even wat eten en het feest kan beginnen. Het is al half tien in de avond; op mijn bed ligt alles overzichtelijk uitgestald en met verbazing kijk ik naar buiten waar het nog volop licht is. In deze tijd zal het in de nacht niet donker worden, dus zeg zelf maar wanneer je wilt vissen. “Twenty-four-seven”, dat zal het wel worden.

Ik voel de reis in mijn spieren. Ben wel moe, maar waarom toch nog niet even een hengeltje op de steiger uitwerpen? Het bloed kruipt waar het niet gaan kan en ik aarzel niet langer. De enige vraag die blijft hangen is; waarmee? Bang om die grote pollak te verspelen, bang om niet diep genoeg te komen met de onzekerheid dat je daar voor de kat zijn viool vergeefs de ene na de andere worp doet. Voor niks, nada, noppes. Mijn negen dan maar met een zinklijn d7. Een monsterzware uitrusting, maar je zal die kanjer er maar aan krijgen en dag met je handje moeten zeggen. Op mijn gemak loop ik naar het botenhuis, honderd meter voorbij de lodge, daar waar de steiger ligt en de bellyboats morgen te water worden gelaten.

Nou ja, steiger! Een dunne ijzeren balk met open profiel op een even wankel ondergrond. Dertig centimeter breed, misschien veertig, maar het voelt als twintig. Met knikkende knieën beweeg ik me naar voren. Ik heb een zekere reputatie dat ik snel te water ga en het angstige voorgevoel bekruipt me, dat ik dit in tien minuten volledig waar ga maken. Maar ik hou stand. Als een volleerd koorddanser doe ik wiebelig mijn eerste worpen. Met aan de punt die garnaal en nog een damselfly als dropper.

Met weinig overtuiging vis ik het spul terug. Een keer twee keer, totdat ik tot mijn stomme verbazing voel dat er iets aan mijn lijn hangt. Die zware zinklijn en die “aftma-9-pook”, ze hebben ook weinig subtiele. ‘Hij heeft beet!’, roept er een. De aanbeet is opgemerkt. De euforie bij de toeschouwers stijgt als ik even later mijn eerste makreel in het net heb liggen. Er komt een versregel uit mijn jeugd mijn hoofd binnen dwarrelen;

“Bij het zeggen schuift het kroos vaneen en door het groen verdek,
Wringt kronkelend een pier zich heen, een pier zo vet als spek!
Een oude zeelt verroert geen vin, het baarsje hapt het aas,
Gevangen is de dwaas”

Die makreel, die deed me denken aan die pier. Zo vet als spek! Een prachtig volwassen exemplaar. Voorzichtig strijk ik over zijn strakgespannen huid, bewonder zijn tekening met diepgroene kleuren en denk aan mijn moeder, terwijl ze op het aanrecht zo'n zelfde vette makreel schoonmaakt om er de heerlijkste Boemboe Bali van te maken. Mannen, wel eens van “Boemboe Bali” gehoord? Van makreel? Een van mijn lievelingsgerechten uit lang vervlogen tijden! Die gaan we maken! Er wordt instemmend geknikt, al vraag ik me af of ze weten wat ik bedoel. Zonder pardon wordt mijn makreel met een welgemikte tik naar het rijk van de ingrediënten geholpen. Ik vang er nog een en rechts van me wordt een pollak geland. Voldoende voor het bevredigen van dit jeugdsentiment. Morgen mogen ze samen met een bak vol gehaktballetjes in satésaus twaalf hongerige magen voeden. Het is tijd voor de après-mouche! Op naar de sterke verhalen

De vliegen komen op tafel en nieuwsgierig worden ze van alle kanten bekeken en ingekocht. Vrij grote streamers voor alles wat onder water beweegt. Maar mijn oog valt ook op hele kleine streamertjes die prachtig gebonden zijn. Ik neem van allemaal vier exemplaren en dat blijkt later mijn redding te zijn. Dag één wordt voor mij de bellyboat en ik weet me in goed gezelschap. In Lapland viste ik al met dit viswonder en ik verbaasde me keer op keer over het gemak waarmee hij zijn vissen ving. Niks vangen is voor mij geen kunst, maar voor onze wonderboy bijkans een onmogelijkheid. We visten met zijn drieën en natuurlijk zagen we met lede ogen hoe zijn hengel keer op keer krom stond om er een pollak of een makreel uit te werken. Toch maar even vragen. Hé wonderboy, waar vis je nu weer mee? ‘Klein, kleine streamertjes.’ Geen moment laat hij zijn aandacht verslappen. Even tussen neus en lippen wordt die mededeling gedaan, niet onvriendelijk bedoeld, maar als hij vist, dan vist hij en niks anders.

Stiekem werp ik enkele dagen later een blik in zijn tassen op de bellyboat. Dat zijn ruime magazijnen waar je meer in kunt verstouwen dan in tien vliegvisvesten. Volgepakt waren ze met rails, lijnen, dozen met vliegen. Op volgorde voor die ene hengelmaat die hij bij zich had. Ik vraag me af hoeveel hengels hij heeft meegenomen en hoe het eruitzag, als het allemaal op zijn kamer lag uitgestald? Zijn credo is uitproberen, veranderen, opnieuw veranderen, het over een andere boeg gooien, net zolang tot je de code hebt gekraakt en het vangen kan beginnen. De kleine streamertjes zijn mijn redding en ik begin te vangen. Mooie makrelen en enkele pollakken. Op de aftma negen. Later zal ik met mijn aftma zes op dezelfde plek vissen en voor het eerst ervaren hoe sterk die vissen wel niet zijn, hoe je strijd met de vis kan verpieteren door of te licht of te zwaar te vissen. Vis je te licht, dan lijdt de vis nodeloos en kun je geen kracht zetten, vis je te zwaar dan ontgaat je ook veel van wat die vis werkelijk in huis heeft.

De dagen vliegen voorbij en het is Noorwegen op zijn gewoonst. In de ochtend bakken we eieren met spek en tomaat, totdat we geen ei meer kunnen zien. Maar een goede bodem is noodzakelijk. Het kan onbarmhartig lang regenen. Dan is het of je zes uur lang onder een koude douche staat en je ervan overtuigd bent dat zelfs je goretex regenjas zo lek als een mandje is. En even plotseling kan binnen twee minuten het weer omslaan en schijnt de zon weldadig op je rug. Het land, het water, de bergen met sneeuw op de kammen. Alles ademt hier natuur. De wind blaast zijn dans op het water,

even grillig als de fjorden en de wolken die er overheen jagen. Van dit land kun je alleen maar houden. Wanneer je naast een donderende waterval staat, die van dertig meter hoogte naar beneden komt zetten en je met je nimfjes het ene forelletje na het andere uit het poeltje hengelt. Gehuld in een dichte nevel die in dikke wolken omhoog stuift en traag de druppels van je neus laat lopen.

Wat wil je? Op die vraag is alleen een antwoord zonder einde te geven. Alles is hier mogelijk. Je kunt het zo gek niet bedenken, of in Noorwegen kun je, je erop uitleven. Prachtige rivieren, die plots een paradijs voor de droge vlieg zijn als de zon doorbreekt en de warmte neerdaalt op het water. Wilde stromen, diepe poelen, zachtere stukken water, waar andere vliegen geboden zijn. De eindeloze fjorden voor sterke zoutwatervissen. Alles in overvloed, pure magie! Langzaam begin ik te merken dat al die lessen hun vruchten beginnen af te werpen. In mijn hart ben ik een “dryflyfisherman” en dat zal nooit overgaan. Maar meer en meer merk ik dat ik gebiologeerd raak door dat typische onderwaterspelletje met nimfen in allerlei soorten en maten. Als ik voor het eerst eerder aansla dan ik de vis heb gevoeld en weet dat het raak is. Prachtige meren, waar je in de bellyboat of wadend met gemak twintig forellen of meer kunt vangen. Niet groot, maar wel wild en redelijk schuw.

In zeven dagen heb ik het allemaal uitgeprobeerd met steeds meer het motto dat je direct van tactiek moet veranderen als het niet wil lukken. Nieuwe vrienden heb ik er gemaakt. Zielsverwanten die “dedicated to the dry fly” zijn, net als ik. Met wie ik zeker in Duitsland met de droge vlieg mijn forellen ga vangen. Ik kijk er naar uit en denk met weemoed aan de lange Noorse avonden. Niet zelden was het een of twee uur voordat ik in mijn bed rolde om aan de Noorse nacht te beginnen, de onbekommerde slaap. Met die ene poel waar ik de forel van mijn leven ving. Dromen zijn bedrog, maar de werkelijkheid kan mooier zijn. Voor Noorwegen is het nooit te laat.